

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

Βουλευτής Νομού Δράμας - ΠΑΣΟΚ - Κίνημα Αλλαγής

Αθήνα, 22 Ιουλίου 2026

ΑΝΑΦΟΡΑ

Προς:

Τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών κ. Κυριάκο Πιερρακάκη

Τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας κ. Νίκο Δένδια

Τον Υπουργό Εσωτερικών κ. Θεόδωρο Λιβάνιο

Την Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού κα Σοφία Ζαχαράκη

Τον Υπουργό Υγείας κ. Άδωνι Γεωργιάδη

Τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών κ. Χρίστο Δήμα

Τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας κ. Σταύρο Παπασταύρου

Τον Υπουργό Ανάπτυξης κ. Τάκη Θεοδωρικάκο

Την Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης κα Νίκη Κεραμέως

Τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη κ. Μιχάλη Χρυσοχοΐδη

Την Υπουργό Πολιτισμού κα Λίνα Μενδώνη

Την Υπουργό Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας κα Δόμνα Μιχαηλίδου

Τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Μαργαρίτη Σχοινά

Την Υπουργό Τουρισμού κα Όλγα Κεφαλογιάννη

Τον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης κ. Δημήτρη Παπαστεργίου

Τον Υπουργό Επικρατείας κ. Άκη Σκέρτσο

Θέμα: «Κρίσιμα ζητήματα και αναπτυξιακές προκλήσεις του Νομού Δράμας»

Κυρίες και Κύριοι Υπουργοί,

Σας καταθέτω ως Αναφορά το υπόμνημα του Έφηβου Βουλευτή της Περιφερειακής Ενότητας Δράμας και μαθητή Λυκείου [REDACTED], με θέμα «Κρίσιμα ζητήματα και αναπτυξιακές προκλήσεις του Νομού Δράμας».

Το εν λόγω υπόμνημα κατατέθηκε στον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων, λαμβάνοντας αριθμό πρωτοκόλλου 5226/09-07-2026 από την Ειδική Γραμματεία του Προέδρου της Βουλής, και ζητήθηκε από τον Έφηβο Βουλευτή της Περιφερειακής Ενότητας Δράμας να κοινοποιηθεί στους Αρχηγούς των Κοινοβουλευτικών Κομμάτων.

Το υπόμνημα αναδεικνύει τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα ο Νομός Δράμας. Με αφετηρία το ιδιαίτερα οξύ δημογραφικό πρόβλημα, το οποίο εξελίσσεται στη μεγαλύτερη αναπτυξιακή πρόκληση για την περιοχή, περιγράφει τις συνέπειες της πληθυσμιακής συρρίκνωσης, της ερήμωσης της υπαίθρου, της φυγής των νέων ανθρώπων και της σταδιακής αποδυνάμωσης του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού της Δράμας.

Παράλληλα, αναδεικνύει ζητήματα που αφορούν τις ελλείψεις στις δημόσιες υποδομές και υπηρεσίες, την ανάγκη ενίσχυσης της υγείας, της παιδείας και των μεταφορών, τη στήριξη του πρωτογενούς τομέα και της τοπικής επιχειρηματικότητας, καθώς και την αξιοποίηση των φυσικών, πολιτιστικών και αναπτυξιακών πλεονεκτημάτων της περιοχής. Αναδεικνύει, επίσης, ότι τα προβλήματα αυτά δεν αποτελούν μεμονωμένες δυσλειτουργίες, αλλά συνθέτουν μια συνολική εικόνα αναπτυξιακής υστέρησης, η οποία απειλεί την κοινωνική συνοχή, την οικονομική ανάπτυξη και το μέλλον ενός ακριτικού Νομού με ιδιαίτερη σημασία για τη χώρα.

Ιδιαίτερη αξία στο υπόμνημα προσδίδει το γεγονός ότι εκφράζει τη φωνή ενός νέου ανθρώπου, ο οποίος επιλέγει να ασχοληθεί ουσιαστικά με τα προβλήματα του τόπου του, καταθέτοντας συγκεκριμένες προτάσεις για το μέλλον της Δράμας. Η πρωτοβουλία αυτή αποδεικνύει ότι η νέα γενιά όχι μόνο αντιλαμβάνεται τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η περιοχή, αλλά επιθυμεί και να συμβάλει ενεργά στην αντιμετώπισή τους. Πρόκειται για μια φωνή που αξίζει να ακουστεί με τη σοβαρότητα και τον σεβασμό που της αναλογούν.

Κατόπιν των ανωτέρω, σας ζητώ να λάβετε σοβαρά υπόψη το επισυναπτόμενο υπόμνημα, να αφουγκραστείτε τη φωνή της νεολαίας της Δράμας και να αντιληφθείτε το μέγεθος των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν καθημερινά οι πολίτες της περιοχής. Τέλος, σας καλώ να αναλάβετε, άμεσα τις αναγκαίες πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση των ζητημάτων που επισημαίνονται στο υπόμνημα, καθώς δεν υπάρχουν άλλα περιθώρια. Η Δράμα δεν αντέχει άλλες καθυστερήσεις ούτε αποσπασματικές παρεμβάσεις.

**Ο Αναφέρων Βουλευτής
Αναστάσιος Νικολαΐδης**

**Βουλευτής Δράμας
ΠΑΣΟΚ - Κίνημα Αλλαγής**

 Αγίας Βαρβάρας 4, Δράμα

 25210 34639

 6976798408

 t.nikolaidis@parliament.gr

 [nikolaidis_anastasios](https://www.instagram.com/nikolaidis_anastasios)

 Νικολαΐδης Αναστάσιος

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Κρίσιμα Ζητήματα και Αναπτυξιακές Προκλήσεις του Νομού Δράμας

Δράμα, Ιούλιος 2026

Εισαγωγή

Το παρόν υπόμνημα αποτυπώνει τα κρίσιμότερα ζητήματα που πλήττουν σήμερα τον Νομό Δράμας, με στόχο να τεθούν υπόψη των αρμόδιων ηγετικών στελεχών και φορέων. Τα προβλήματα που παρουσιάζονται δεν αφορούν αποκλειστικά την τοπική κοινωνία· αποτελούν την πιο έντονη έκφραση μιας εθνικής κρίσης που πλήττει την ελληνική περιφέρεια στο σύνολό της. Πρώτο και κύριο ζήτημα αναδεικνύεται το δημογραφικό, το οποίο λειτουργεί ως πολλαπλασιαστής όλων των υπόλοιπων προκλήσεων: χωρίς νέους ανθρώπους, κανένα αναπτυξιακό σχέδιο δεν μπορεί να αποδώσει καρπούς.

1. Το Δημογραφικό Πρόβλημα: Το Φλέγον Ζήτημα

Η Ελλάδα διανύει περίοδο βαθιάς δημογραφικής συρρίκνωσης. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, ο μόνιμος πληθυσμός της χώρας την 1η Ιανουαρίου 2025 ανήλθε σε 10.372.335 άτομα, ενώ το φυσικό ισοζύγιο (γεννήσεις μείον θάνατοι) ήταν αρνητικό κατά 57.564 άτομα. Το 2025 καταγράφηκαν μόλις 65.594 γεννήσεις, ο χαμηλότερος αριθμός στην ιστορία της χώρας, μειωμένος κατά 4,2% σε σχέση με το 2024. Οι δημογράφοι εκτιμούν ότι η Ελλάδα χάνει πλέον κάθε χρόνο πληθυσμό αντίστοιχο μιας μεγάλης πόλης.

Ενδεικτικά στοιχεία: 65+ ετών: 23,7% του πληθυσμού· 0-14 ετών: μόλις 12,8% (ΕΛΣΤΑΤ, 1/1/2025). Κατά τις προβολές της Eurostat, ο πληθυσμός της Ελλάδας αναμένεται να μειωθεί κατά 14% έως το 2050.

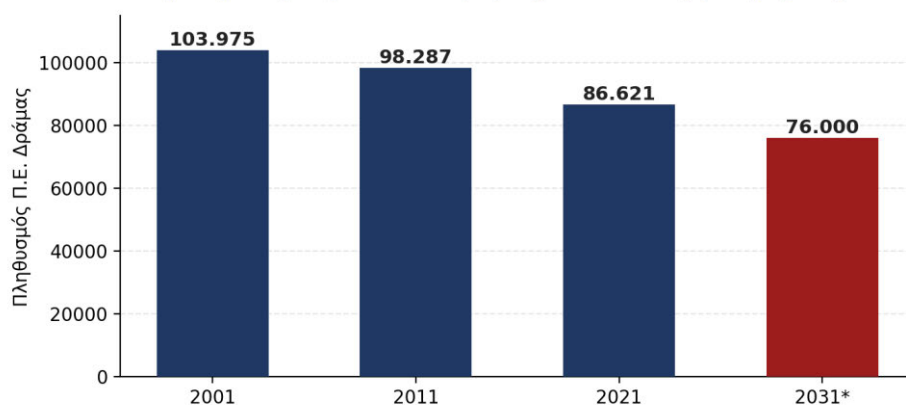
Το πρόβλημα εντείνεται δραματικά στην περιφέρεια. Η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης κατέγραψε το 2025 πτώση γεννήσεων 5,4%, υψηλότερη από τον εθνικό μέσο όρο. Η Περιφερειακή Ενότητα Δράμας βρίσκεται στο επίκεντρο αυτής της αιμορραγίας: σύμφωνα με την απογραφή του 2021, ο πληθυσμός της μειώθηκε σε 86.621 κατοίκους από 98.287 το 2011, μια πτώση 11,9%. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη πτώση ανάμεσα σε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες της Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, και την 8η μεγαλύτερη πανελλαδικά.

Γεωγραφική Ενότητα	Πληθυσμός 2011	Πληθυσμός 2021	Μεταβολή
Ελλάδα	10.816.286	10.432.481	-3,5%
Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας - Θράκης	608.182	562.069	-7,6%
Περιφερειακή Ενότητα Δράμας	98.287	86.621	-11,9%

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ – Απογραφή Πληθυσμού-Κατοικιών 2021· ΕΛΣΤΑΤ, Στοιχεία Εκτιμώμενου Πληθυσμού 1/1/2025.

Η μείωση αυτή δεν είναι απλώς αριθμητική· αντανακλά τη διαρκή αποψίλωση της υπαίθρου από νέους ανθρώπους, οικογένειες και εργατικό δυναμικό, με άμεσο αντίκτυπο στη βιωσιμότητα σχολείων, υπηρεσιών υγείας και τοπικής οικονομίας.

Πληθυσμιακή πορεία Π.Ε. Δράμας, 2001-2021, με προβολή 2031

* Εκτίμηση 2031 βάσει της υφιστάμενης τάσης, εφόσον δεν ληφθούν πρόσθετα μέτρα. Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ, απογραφές 2001, 2011, 2021.

Το πρόβλημα δεν είναι αφηρημένο: η Δράμα είχε πληθυσμό 103.975 κατοίκων το 2001. Στον Δήμο Δράμας, το 2013 ήταν η τελευταία χρονιά που οι γεννήσεις (428) ξεπέρασαν τους θανάτους (366). Έκτοτε η εικόνα αντιστράφηκε μόνιμα, με τους θανάτους να υπερβαίνουν συστηματικά τις γεννήσεις κάθε χρόνο. Αυτό μεταφράζεται σε ολοένα και λιγότερα παιδιά στα σχολεία της υπαίθρου, σχολικές μονάδες που λειτουργούν με ελάχιστους μαθητές, και οικογένειες που δυσκολεύονται να βρουν έγκαιρα ιατρική φροντίδα κοντά στον τόπο τους.

Το δημογραφικό δεν είναι μόνο ζήτημα γεννήσεων· είναι και ζήτημα υποδομών φροντίδας που επιτρέπουν σε μια οικογένεια να λειτουργήσει. Η έλλειψη επαρκών παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών σε πολλούς δήμους της υπαίθρου αναγκάζει συχνά έναν γονέα, συνήθως τη μητέρα, να περιορίσει ή να εγκαταλείψει την εργασία του για τη φροντίδα των παιδιών, μειώνοντας το οικογενειακό εισόδημα και αποθαρρύνοντας νέες γεννήσεις. Παράλληλα, με το 23,7% του πληθυσμού να είναι άνω των 65 ετών, η απουσία οργανωμένων δομών φροντίδας ηλικιωμένων (κατ' οίκον βοήθεια, ΜΦΗ) στην ύπαιθρο μετακυλίζει το βάρος στις οικογένειες, συχνά σε νέες γυναίκες που καλούνται να συνδυάσουν εργασία, ανατροφή παιδιών και φροντίδα γονέων, μια τριπλή πίεση που τροφοδοτεί περαιτέρω τη φυγή από την περιοχή. Οποιαδήποτε πολιτική για το δημογραφικό που δεν συμπεριλαμβάνει επένδυση σε τέτοιες υποδομές φροντίδας θα έχει, το πολύ, μερική αποτελεσματικότητα.

2. Η Ερήμωση της Υπαίθρου

Η υποβάθμιση των αστικών κέντρων της περιφέρειας συνδέεται άμεσα με την απουσία βασικών υποδομών και ευκαιριών, ιδίως για τους νέους. Στη Δράμα, η έλλειψη επενδύσεων, θέσεων εργασίας και σύγχρονων υποδομών οδηγεί συστηματικά στη μετανάστευση των νέων προς τα μεγάλα αστικά κέντρα ή το εξωτερικό.

- Έλλειψη βασικών υποδομών (μεταφορές, ψηφιακή συνδεσιμότητα, δημόσιες υπηρεσίες).
- Περιορισμένες ευκαιρίες απασχόλησης, ιδίως για αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- Συρρίκνωση τοπικής οικονομίας λόγω μείωσης καταναλωτικού και εργατικού δυναμικού.

Η ανεργία νέων (15-24) στην Ελλάδα διαμορφώθηκε στο 16,8% τον Μάιο 2026 (από 20,7% το 2025)· το ποσοστό NEET (νέοι εκτός εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης) παραμένει στο 13,6%, έναντι ευρωπαϊκού μέσου όρου 11%. Το 30% των Ελλήνων νέων 15-29 ετών διατρέχει κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, έναντι 24,2% του ευρωπαϊκού μέσου όρου (Eurostat, 2025).

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού· Eurostat, στατιστικά NEET και κινδύνου φτώχειας 2025.

Σε μια περιοχή όπως η Δράμα, όπου οι δομικές αδυναμίες της αγοράς εργασίας συνδυάζονται με γεωγραφική απομόνωση, οι νέοι βρίσκονται αντιμέτωποι με διπλό εμπόδιο: εθνικό και τοπικό.

Δύο επιπλέον διαστάσεις επιδεινώνουν την εικόνα στην ύπαιθρο του νομού. Πρώτον, η ενδο-νομαρχιακή συγκοινωνιακή κάλυψη παραμένει ελλιπής: ορεινοί οικισμοί όπως το Νευροκόπι και ο Παρανέστι εξυπηρετούνται από ελάχιστα δρομολόγια λεωφορείων, γεγονός που δυσχεραίνει την καθημερινή πρόσβαση σε σχολεία, υπηρεσίες και αγορά εργασίας και επιταχύνει την εγκατάλειψή τους. Δεύτερον, οι ορεινές και ημιορεινές περιοχές, με πολύ χαμηλές χειμερινές θερμοκρασίες, πλήττονται δυσανάλογα από την ενεργειακή φτώχεια: το υψηλό κόστος θέρμανσης απορροφά δυσανάλογα μεγάλο μέρος του οικογενειακού εισοδήματος σε νοικοκυριά με ήδη περιορισμένους πόρους, επιδεινώνοντας τις συνθήκες διαβίωσης και προσθέτοντας έναν ακόμη λόγο μετεγκατάστασης προς τα αστικά κέντρα.

- **Ενίσχυση της ενδο-νομαρχιακής δημόσιας συγκοινωνίας, με τακτικά δρομολόγια προς τους ορεινούς οικισμούς.**
- Επέκταση προγραμμάτων ενεργειακής αναβάθμισης κατοικιών («Εξοικονομώ») και στοχευμένων επιδοτήσεων θέρμανσης για την ορεινή ύπαιθρο.

3. Απαξίωση του Πρωτογενούς Τομέα

Η γεωργία και η κτηνοτροφία αποτελούν ιστορικά βασικούς πυλώνες της οικονομίας της Δράμας, ωστόσο παραμένουν σε μεγάλο βαθμό αναξιοποίητες. Παρά τον πλούτο της περιοχής σε υδάτινους πόρους, η απουσία σύγχρονων αρδευτικών δικτύων και επενδύσεων σε καινοτομία εμποδίζει τη μετάβαση σε πιο δυναμικές, υψηλής προστιθέμενης αξίας καλλιέργειες.

- **Ανεπαρκής αξιοποίηση των υδάτινων πόρων για αρδευτικά έργα και σύγχρονες καλλιέργειες.**
- Έλλειψη καινοτομίας στη διαχείριση της πρωτογενούς παραγωγής και στο μάρκετινγκ τοπικών προϊόντων.
- Χαμηλή προσέλκυση επενδύσεων σε μεταποίηση τροφίμων-ποτών, παρά τη διαθεσιμότητα πρώτων υλών.

Σύμφωνα με αναπτυξιακή μελέτη της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, η ελκυστικότητα της περιοχής σε επενδύσεις έντασης πρώτων υλών (βιομηχανίες τροφίμων-ποτών) παραμένει χαμηλή, κυρίως λόγω γραφειοκρατικών εμποδίων, έλλειψης συμβολαιακής γεωργίας και ανεπαρκούς καινοτομίας.

Πηγή: Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, Στρατηγική για την Αγροτική Ανάπτυξη.

Η αναποτελεσματική αξιοποίηση αυτού του συγκριτικού πλεονεκτήματος στερεί από τον νομό μια ρεαλιστική διέξοδο ανάπτυξης που θα μπορούσε να συγκρατήσει πληθυσμό και να δημιουργήσει θέσεις εργασίας.

Η λύση δεν είναι απλώς περισσότερα χρήματα, αλλά αλλαγή μοντέλου παραγωγής. Η μετάβαση από τις παραδοσιακές, χαμηλής προστιθέμενης αξίας καλλιέργειες σε πιστοποιημένα προϊόντα Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (όπως ο οίνος Δράμας) και σε συμβολαιακή γεωργία με εγγυημένη τιμή διάθεσης θα μπορούσε να αυξήσει σημαντικά το εισόδημα των παραγωγών χωρίς επέκταση της καλλιεργούμενης έκτασης. Παράλληλα, η δημιουργία τοπικών μονάδων μεταποίησης (τυποποίηση, εμφιάλωση, επεξεργασία) θα κρατούσε την προστιθέμενη αξία, και τις αντίστοιχες θέσεις εργασίας, εντός του νομού, αντί η πρώτη ύλη να εξάγεται ακατέργαστη προς μεταποίηση αλλού.

- **Θεσμοθέτηση κινήτρων για συμβολαιακή γεωργία και πιστοποιημένα τοπικά προϊόντα (ΠΟΠ/ΠΓΕ).**
- Στήριξη δημιουργίας μονάδων μεταποίησης εντός του νομού, ώστε η προστιθέμενη αξία να παραμένει τοπικά.

4. Οδική Απομόνωση: Σύνδεση με την Εγνατία Οδό

Ένα από τα πλέον χρόνια προβλήματα της Δράμας είναι η απουσία σύγχρονης οδικής σύνδεσης με τον βασικό οδικό άξονα της Βόρειας Ελλάδας, την Εγνατία Οδό. Το έργο «Δράμα-Αμφίπολη-Εγνατία», μήκους

43 χλμ., ανακοινώθηκε ως στρατηγικής σημασίας ήδη από το 2019, όμως η υλοποίησή του παραμένει σε εκκρεμότητα, με τους τοπικούς φορείς να επισημαίνουν συνεχείς καθυστερήσεις.

- Δεν υπάρχει δρόμος ταχείας κυκλοφορίας που να συνδέει τη Δράμα με τις πρωτεύουσες των γειτονικών νομών (Σέρρες, Καβάλα, Ξάνθη) και τη Θεσσαλονίκη.
- Δεν υπάρχει σιδηροδρομική σύνδεση· οι μετακινήσεις εξαρτώνται αποκλειστικά από λεωφορεία.
- Ο κάθετος άξονας Σέρρες–Δράμα–Καβάλα (Ε-61), που θα συνδέσει τη Δράμα με την Εγνατία Οδό, έχει δει την ημερομηνία ολοκλήρωσής του να μετατίθεται επανειλημμένα, με τελευταία εκτίμηση τον Απρίλιο του 2027.

Η καθυστέρηση στην ολοκλήρωση αυτών των έργων διαιωνίζει προβλήματα οδικής ασφάλειας, αυξάνει το κόστος μεταφοράς εμπορευμάτων και μειώνει την ελκυστικότητα της περιοχής για επενδύσεις.

Πηγές: Εγνατία Οδός Α.Ε.· Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών· δημοσιεύματα ypodomes.com και reporter.gr (2025-2026).

Η οδική απομόνωση δεν είναι απλώς ζήτημα άνεσης μετακίνησης· έχει άμεσο οικονομικό αντίκτυπο. Μια επιχείρηση της Δράμας που θέλει να διακινήσει προϊόντα προς τα λιμάνια της Καβάλας ή τη Θεσσαλονίκη επιβαρύνεται με μεγαλύτερο χρόνο διαδρομής και κόστος καυσίμων σε σχέση με ανταγωνιστές εγκατεστημένους πλησιέστερα στην Εγνατία Οδό, μειονέκτημα που αποθαρρύνει νέες επενδύσεις και ωθεί υφιστάμενες επιχειρήσεις να μετεγκατασταθούν. Η ολοκλήρωση των έργων αυτών δεν αποτελεί συνεπώς πολυτέλεια, αλλά προϋπόθεση για να μπορέσει ο νομός να ανταγωνιστεί ισότιμα γειτονικές περιοχές με καλύτερη πρόσβαση στο βασικό οδικό δίκτυο της χώρας.

5. Άναρχη Εγκατάσταση Φωτοβολταϊκών Πάρκων σε Παραγωγική Γη

Τις τελευταίες δεκαετίες, ο νομός Δράμας έχει δεχθεί έντονη πίεση από την άναρχη εγκατάσταση φωτοβολταϊκών πάρκων σε πεδινές και ημιορεινές εκτάσεις, συχνά υψηλής γεωργικής παραγωγικότητας. Στη Δράμα έχουν κατατεθεί, μεταξύ άλλων, αιτήσεις αδειοδότησης για φωτοβολταϊκό πάρκο στην Αδριανή (Δήμος Παρανεστίου) έκτασης περίπου 7.000 στρεμμάτων και ισχύος 500 MW, στο Κατάφυτο (Δήμος Κάτω Νευροκοπίου) έκτασης περίπου 3.800 στρεμμάτων και ισχύος 146 MW, και στον Νικηφόρο (Δήμος Παρανεστίου) έκτασης 880 στρεμμάτων, ενώ ήδη λειτουργεί πάρκο 100 MW στο Πανόραμα Προσοτσάνης. Οиноπαραγωγοί της περιοχής έχουν εκφράσει έντονη ανησυχία, χαρακτηρίζοντας τα mega πάρκα «ταφόπλακα» για την ανερχόμενη οινοποιία της Δράμας, ενώ ειδικοί προειδοποιούν και για πιθανές επιπτώσεις στο τοπικό μικροκλίμα από την εγκατάσταση πάνελ σε εκτάσεις χιλιάδων στρεμμάτων.

Παράλληλα, μεγάλο μέρος αυτών των επενδύσεων αποδίδει μικρότερο ανταποδοτικό όφελος απ' όσο αρχικά υποσχέθηκε στους ιδιοκτήτες γης και στις τοπικές κοινωνίες, καθώς ο κορεσμός του δικτύου και η έλλειψη επαρκών αποθηκευτικών υποδομών (μπαταριών) περιορίζουν συχνά την πραγματική απορρόφηση και πληρωμή της παραγόμενης ενέργειας, ενώ η γη δεσμεύεται μακροπρόθεσμα εκτός καλλιέργειας.

Πηγές: Energymag.gr (2024)· Ύπαιθρος Χώρα, «Φοβούνται τα κανόνια, αλλά ρισκάρουν οι αγρότες» (2022)· CNN Greece (2024).

- Χωροθέτηση νέων φωτοβολταϊκών σταθμών κατά προτεραιότητα σε άγονη ή χαμηλής παραγωγικότητας γη, με σαφή όρια επί της υψηλής παραγωγικότητας καλλιεργήσιμης έκτασης.
- Υποχρεωτική πρόβλεψη αποθηκευτικών συστημάτων (μπαταριών) ως προϋπόθεση αδειοδότησης νέων μεγάλων πάρκων, ώστε να διασφαλίζεται πραγματική και όχι μόνο συμβατική απόδοση.
- Ανώτατο όριο κάλυψης καλλιεργήσιμης γης από ΑΠΕ ανά δήμο, με ουσιαστική συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης στην αδειοδοτική διαδικασία.

6. Προστασία και Αξιοποίηση των Υδάτινων Πόρων

Το ορεινό ανάγλυφο του νομού Δράμας του προσδίδει πλούσια αποθέματα εσωτερικών υδάτων (πηγές, ρέματα, υπόγειοι υδροφορείς). Σε εθνικό επίπεδο, η Ελλάδα δεν αντιμετωπίζει, καταρχήν, ζήτημα φυσικής λειψυδρίας λόγω των συγκριτικά άφθονων ανανεώσιμων υδατικών της αποθεμάτων, όπως σημειώνει το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας· το πρόβλημα είναι η άνιση κατανομή και η ανεπαρκής διαχείριση των πόρων αυτών. Η κλιματική αλλαγή αναμένεται να εντείνει τα ακραία φαινόμενα, τόσο παρατεταμένες ξηρασίες όσο και αιφνίδιες πλημμύρες, καθιστώντας την προστασία και ορθολογική αξιοποίηση των υδάτινων αποθεμάτων της Δράμας ζήτημα άμεσης προτεραιότητας για τις επόμενες δεκαετίες, όχι μόνο για την ύδρευση αλλά και για την άρδευση του πρωτογενούς τομέα (βλ. Ενότητα 3).

Πηγές: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Διαχείριση Υδατικών Πόρων· ερευνητική βιβλιογραφία για περιβαλλοντικούς κινδύνους και διαχείριση υδάτων.

- **Εκπόνηση τοπικού σχεδίου προστασίας και ορθολογικής διαχείρισης υδάτινων πόρων, σε συντονισμό με το εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής.**
- Επενδύσεις σε σύγχρονα αρδευτικά δίκτυα και μικρής κλίμακας ταμιευτήρες, ώστε να αξιοποιείται αποθηκευμένο νερό στους ξηρούς μήνες αντί να χάνεται απορροή.
- Προστασία υπόγειων υδροφορέων από υπεράντληση, ιδίως σε περιοχές εντατικής γεωργικής χρήσης.

7. Αλόγιστη Υλοτομία και Υποβάθμιση των Δασικών Οικοσυστημάτων

Ο νομός Δράμας διαθέτει εκτεταμένη δασική κάλυψη στον ορεινό του όγκο, τμήμα της ευρύτερης οροσειράς της Ροδόπης, μιας από τις πλέον σημαντικές δασικές περιοχές της χώρας. Τα τελευταία χρόνια, ωστόσο, καταγράφονται επανειλημμένα περιστατικά υλοτομίας που υπερβαίνουν τα προβλεπόμενα όρια. Πρόσφατο παράδειγμα αποτελεί η διαπίστωση του Δασαρχείου Δράμας (Απρίλιος 2024) ότι, κατά την αποψίλωση ζώνης ασφαλείας στα σύνορα, το πλάτος που επιτρεπόταν να φτάνει τα 20 μέτρα είχε σε ορισμένα σημεία επεκταθεί έως και τα 50 μέτρα, με ολική αποψίλωση δάσους σε βάθος 100-150 μέτρων και υλοτόμηση δέντρων σε αποστάσεις που ξεπερνούσαν τα 80 μέτρα από το προβλεπόμενο όριο, χωρίς μάλιστα η σύμβαση ανάθεσης της εργασίας σε ιδιωτική εταιρεία να έχει κοινοποιηθεί στις αρμόδιες δασικές υπηρεσίες, όπως προβλέπει ο νόμος. Τον Μάιο του 2026, κλιμάκιο της Διεύθυνσης Δασών Δράμας εντόπισε πρόσφατα κομμένη ξυλεία χωρίς νόμιμα παραστατικά σε φορτηγά ιδιωτικής εταιρείας, με αποτέλεσμα κατάσχεση και μήνυση.

Τέτοιου είδους παραβιάσεις, πέραν της άμεσης περιβαλλοντικής ζημιάς και της διάβρωσης του εδάφους, αυξάνουν τον κίνδυνο πυρκαγιάς, καθώς τα υπολείμματα υλοτομίας που εγκαταλείπονται εννοούν την εμφάνιση επιβλαβών εντόμων και την εξάπλωση φωτιάς σε ξηρές περιόδους.

Πηγές: Dasarxeio.com, δημοσιεύματα Ιουλίου 2026· Εφημερίδα των Συντακτών (efsyn.gr), 2026.

- **Πλήρης δημοσιοποίηση κάθε σύμβασης υλοτομίας σε δασική έκταση, ιδίως σε ζώνες ειδικής προστασίας, στις αρμόδιες δασικές υπηρεσίες, όπως ήδη επιβάλλει ο νόμος.**
- Ενίσχυση της στελέχωσης του Δασαρχείου Δράμας με προσωπικό και μέσα (drones, δορυφορική παρακολούθηση) για συστηματικό έλεγχο ευαίσθητων ζωνών, όπως το παρθένο δάσος Φρακτού.
- Αυστηρή και άμεση επιβολή των προβλεπόμενων κυρώσεων σε κάθε τεκμηριωμένη περίπτωση υπέρβασης ορίων υλοτομίας.

8. Οδική/Σιδηροδρομική Απομόνωση και Φορολογική Δικαιοσύνη

Πέρα από την απουσία σύγχρονης οδικής σύνδεσης με την Εγνατία Οδό (Ενότητα 4), ο νομός Δράμας έχει δει τη σιδηροδρομική του σύνδεση να υποβαθμίζεται σημαντικά τις τελευταίες δεκαετίες, χωρίς αντίστοιχη αναβάθμιση της οδικής υποδομής να την αντισταθμίσει. Οι φορείς της περιοχής θεωρούν άδικο το γεγονός ότι ο νομός καλείται να λειτουργεί με τόσο περιορισμένες υποδομές μεταφορών, τη στιγμή που συνεισφέρει

σημαντικά στα εθνικά φορολογικά έσοδα μέσω της βιομηχανικής, αγροκτηνοτροφικής και ενεργειακής παραγωγής του (οινοπαραγωγή, μεταποίηση, ΑΠΕ).

Τα διαθέσιμα στοιχεία της ΑΑΔΕ (έλεγχοι Μαΐου-Σεπτεμβρίου 2025) δείχνουν ότι ο νομός Δράμας εμφανίζει ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά φορολογικής παραβατικότητας στη χώρα (20,65%, έναντι π.χ. 47,4% στην Εύβοια ή 54% στην Κορινθία), ένδειξη μιας συνεπούς φορολογικά τοπικής οικονομίας. Δεν υπάρχει, ωστόσο, δημόσια επίσημη στατιστική που να κατατάσσει ρητά τους νομούς της Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης κατά φορολογικό αποτύπωμα· το επιχείρημα των τοπικών φορέων ότι η Δράμα αποδίδει δυσανάλογα μεγάλα έσοδα σε σχέση με τις υποδομές που λαμβάνει αξίζει να διερευνηθεί περαιτέρω από την Πολιτεία με διαφανή στοιχεία ανά νομό.

Πηγές: Ipaidea.gr, στοιχεία ΑΑΔΕ (2025)· IOBE, μελέτη για τον κλάδο αποσταγμάτων (2026).

- **Δημοσίευση από την Πολιτεία διαφανών στοιχείων φορολογικών εσόδων ανά νομό, ώστε να τεκμηριωθεί αντικειμενικά η σχέση συνεισφοράς-υποδομών για περιοχές όπως η Δράμα.**
- Επανεξέταση της αναλογίας δημοσίων επενδύσεων προς φορολογική συνεισφορά ανά περιφερειακή ενότητα, ως κριτήριο κατανομής πόρων υποδομών.

9. Απουσία Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και Υποβάθμιση της Υγείας

Η απουσία ισχυρών τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στερεί από τη Δράμα ένα από τα βασικότερα εργαλεία συγκράτησης και προσέλκυσης νέου πληθυσμού. Τα ακαδημαϊκά τμήματα που είχε αποκτήσει η πόλη (Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος, Αγροτικής Βιοτεχνολογίας και Οινολογίας) αντιμετωπίζουν συνεχή υποστελέχωση, με τμήματα να λειτουργούν με μόλις 1 έως 14 μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού, και βρέθηκαν κατ' επανάληψη υπό απειλή συγχώνευσης ή κατάργησης, ενώ επτά τμήματα Δράμας-Καβάλας μεταφέρθηκαν τελικά στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης.

- **Υποστελέχωση πανεπιστημιακών τμημάτων και έλλειψη φοιτητικής στέγης στη Δράμα.**
- Συνεχής αβεβαιότητα για το μέλλον των τοπικών σχολών, με αρνητικές επιπτώσεις στην προσέλκυση φοιτητών.
- Υποβάθμιση δομών υγείας, με ελλείψεις σε ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό που πλήττουν την πρόσβαση των πολιτών σε ποιοτική περίθαλψη.

Η απουσία ζωντανού πανεπιστημιακού ιστού και επαρκών υπηρεσιών υγείας λειτουργεί αποτρεπτικά τόσο για νέες οικογένειες όσο και για επαγγελματίες που θα μπορούσαν να εγκατασταθούν στην περιοχή.

Πηγές: Χρονικά της Δράμας, Πρωινός Τύπος (2022-2024)· Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού.

Το πρόβλημα της υγείας στη Δράμα δεν είναι μεμονωμένο, αλλά αντανακλά μια εθνική κρίση διαρροής ιατρικού προσωπικού που πλήττει δυσανάλογα την περιφέρεια. Σύμφωνα με τον Ιατρικό Σύλλογο Αθηνών, την περίοδο 2020-2025 πάνω από 5.400 γιατροί αναζήτησαν επαγγελματικές ευκαιρίες στο εξωτερικό (κυρίως στην Αγγλία και την Κύπρο), ενώ μόλις 772 επέστρεψαν στη χώρα από το 2014 έως τις αρχές του 2025, ένδειξη ότι, τουλάχιστον στον ιατρικό κλάδο, η φυγή παραμένει σημαντικά μεγαλύτερη από την επιστροφή, παρά τις πρόσφατες θετικές εξελίξεις στη συνολική εικόνα παλιννόστησης του εργατικού δυναμικού της χώρας. Σε νομούς όπως η Δράμα, όπου οι συνθήκες εργασίας στο ΕΣΥ είναι ήδη πιο δύσκολες λόγω υποστελέχωσης, η δυνατότητα προσέλκυσης και συγκράτησης γιατρών είναι ακόμη πιο περιορισμένη.

- **Ειδικά κίνητρα τοποθέτησης και παραμονής (οικονομικά, στεγαστικά, επαγγελματικής εξέλιξης) για γιατρούς και νοσηλευτικό προσωπικό σε παραμεθόριους και ορεινούς νομούς.**
- Σταθερό πρόγραμμα προσλήψεων μόνιμου προσωπικού στο Γενικό Νοσοκομείο Δράμας, ώστε να μην καλύπτονται κρίσιμες ελλείψεις μόνο περιστασιακά.
- Συνεργασία πανεπιστημιακών τμημάτων της περιοχής με τοπικές επιχειρήσεις για πρακτική άσκηση, ώστε οι απόφοιτοι να έχουν λόγο παραμονής.

Πηγές: Ιατρικός Σύλλογος Αθηνών (ΙΣΑ)· Mononews.gr, HealthStat.gr, Capital.gr (2026).

10. Υποαξιοποίηση Τουριστικού και Πολιτισμικού Κεφαλαίου

Πέρα από τα παραπάνω, ένα πρόσθετο ζήτημα που αξίζει να τεθεί είναι η υποαξιοποίηση του τουριστικού και πολιτισμικού δυναμικού του νομού. Η Δράμα διαθέτει σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα (φυσικό περιβάλλον, οινοπαραγωγή και θεσμούς διεθνούς εμβέλειας όπως το Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους) τα οποία, χωρίς στοχευμένη στρατηγική προβολής, οδικής προσβασιμότητας και επενδύσεων σε τουριστικές υποδομές, δεν μεταφράζονται σε αντίστοιχη οικονομική δραστηριότητα ή διαμονή επισκεπτών.

Η αξιοποίηση αυτού του κεφαλαίου θα μπορούσε να λειτουργήσει συμπληρωματικά προς τον πρωτογενή τομέα, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας και κίνητρα παραμονής για τους νέους της περιοχής.

Δύο συγκεκριμένα παραδείγματα δείχνουν πόσο περιθώριο υπάρχει. Το Χιονοδρομικό Κέντρο Φαλακρού λειτουργεί ήδη ως υποδομή, αλλά κάτω από τις πραγματικές του δυνατότητες· με επενδύσεις σε προσβασιμότητα και καταλύματα θα μπορούσε να λειτουργήσει ως τετραεποχικός προορισμός (χειμερινά σπορ τον χειμώνα, ορεινός τουρισμός το καλοκαίρι), αντί να παραμένει εποχιακή υποδομή λίγων μηνών. Παράλληλα, τα βυζαντινά μνημεία και μοναστήρια της περιοχής του Νευροκοπίου συνιστούν μια ακόμη ανεκμετάλλευτη πηγή θρησκευτικού και πολιτισμικού τουρισμού, συμπληρωματική στο Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους, που θα μπορούσε να προσελκύσει επισκέπτες εκτός της θερινής περιόδου.

11. Το Ψηφιακό Χάσμα της Υπαίθρου

Πριν συζητηθεί οποιαδήποτε τεχνολογική λύση, πρέπει να αναγνωριστεί μια προϋπόθεση: η τεχνολογία λειτουργεί μόνο εκεί όπου υπάρχει αξιόπιστη σύνδεση. Σε εθνικό επίπεδο η εικόνα βελτιώνεται σταθερά: το 89,2% του πληθυσμού 16-74 ετών έκανε χρήση διαδικτύου το α' τρίμηνο του 2025 (ΕΛΣΤΑΤ), ενώ η Ελλάδα ανέβηκε στην 72η θέση παγκοσμίως σε ταχύτητες σταθερής ευρυζωνικής σύνδεσης τον Ιανουάριο του 2026, με διάμεση ταχύτητα λήψης 92,79 Mbps. Το έργο Υποδομών Υπερυψηλής Ευρυζωνικότητας (UFBB), συγχρηματοδοτούμενο από το ΕΣΠΑ, καλύπτει ήδη πάνω από 350.000 νοικοκυριά και επιχειρήσεις σε ημιαστικές και αγροτικές περιοχές, με εμπορική διαθεσιμότητα να ξεκινά σταδιακά από τον Δεκέμβριο του 2025.

Το ερώτημα για τη Δράμα δεν είναι αν η χώρα επενδύει σε ευρυζωνικότητα, αλλά αν οι ορεινοί οικισμοί του νομού, όπως το Νευροκόπι και άλλοι μικροί οικισμοί, περιλαμβάνονται στις γεωγραφικές ζώνες του έργου UFBB ή σε αντίστοιχα προγράμματα, και τότε θα αποκτήσουν πράγματι πρόσβαση σε σταθερό ίντερνετ υψηλών ταχυτήτων.

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Χρήσης ΤΠΕ 2025· Τα Νέα, 17/2/2026· Ookla Speedtest Global Index, Ιανουάριος 2026.

- **Ένταξη όλων των ορεινών οικισμών της Δράμας στα προγράμματα υπερυψηλής ευρυζωνικότητας (UFBB) με σαφές χρονοδιάγραμμα.**
- Δημόσια σημεία ασύρματης πρόσβασης (Wi-Fi) σε σχολεία, κέντρα υγείας και δημοτικά κτίρια απομακρυσμένων οικισμών, ως ενδιάμεση λύση έως την πλήρη κάλυψη.

Χωρίς αυτή την υποδομή, οι προτάσεις της επόμενης ενότητας για τηλεϊατρική, τηλεργασία και γεωργία ακριβείας παραμένουν θεωρητικές για μεγάλο μέρος της υπαίθρου του νομού.

12. Η Τεχνολογία και η Τεχνητή Νοημοσύνη ως Εργαλείο Αντιστροφής

Δεδομένου ότι η φετινή Σύνοδος της Βουλής των Εφήβων είναι αφιερωμένη στην Τεχνητή Νοημοσύνη, αξίζει να τονιστεί ότι η τεχνολογία μπορεί να αποτελέσει ουσιαστικό εργαλείο άμβλυνσης, όχι λύση από μόνη της, πολλών από τα παραπάνω προβλήματα, ιδίως όταν η γεωγραφική απόσταση είναι το εμπόδιο και όχι η έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού.

- Τηλεϊατρική και ψηφιακή παρακολούθηση ασθενών, για μερική κάλυψη των ελλείψεων σε ιατρικό προσωπικό σε απομακρυσμένες περιοχές του νομού.
- Γεωργία ακριβείας (precision agriculture) με αισθητήρες και δορυφορική παρακολούθηση, για βέλτιστη διαχείριση των υδάτινων πόρων και αύξηση της παραγωγικότητας χωρίς νέες επενδύσεις γης.
- Υποδομές τηλεργασίας (remote work hubs) που επιτρέπουν σε νέους επιστήμονες να εργάζονται για επιχειρήσεις εκτός νομού, παραμένοντας στη Δράμα.
- Ψηφιακή προβολή του τουριστικού και πολιτισμικού αποθέματος της περιοχής σε διεθνές κοινό, με χαμηλό κόστος και μεγάλη εμβέλεια.

Καμία τεχνολογία δεν αναπληρώνει, βέβαια, τον δρόμο, το πανεπιστήμιο ή το νοσοκομείο. Όμως, σε συνδυασμό με τις υποδομές που ήδη ζητούνται, μπορεί να επιταχύνει αισθητά την αντιστροφή της τάσης.

13. Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας: Ευκαιρία με Προϋποθέσεις

Πέρα από το ζήτημα των φωτοβολταϊκών σε καλλιεργήσιμη γη (Ενότητα 5), οι ορεινοί όγκοι της Δράμας, όπως το Φαλακρό και το Μενοίκιο, διαθέτουν αξιόλογο αιολικό δυναμικό, το οποίο θα μπορούσε να προσελκύσει επενδύσεις, να δημιουργήσει θέσεις εργασίας και να αποφέρει στους Δήμους αντισταθμιστικά οφέλη μέσω τελών από σταθμούς ΑΠΕ. Η αξιοποίηση αυτού του δυναμικού, ωστόσο, πρέπει να γίνει με προσοχή: σχεδιαζόμενο αιολικό πάρκο στο όρος Μενοίκιο, εντός προστατευόμενης περιοχής Natura, έχει προκαλέσει έντονες αντιδράσεις από τους Δήμους Δράμας και Σερρών, κτηνοτρόφους, οινοπαραγωγούς και επιστήμονες του Α.Π.Θ., που επισημαίνουν κινδύνους για το οικοσύστημα και τις παραδοσιακές δραστηριότητες της περιοχής.

Το δίδαγμα δεν είναι η απόρριψη των ΑΠΕ, αλλά η ανάγκη για διαφανή χωροθέτηση εκτός ευαίσθητων οικοτόπων, ουσιαστική διαβούλευση με τις τοπικές κοινωνίες, και δεσμευτικά αντισταθμιστικά οφέλη (μειωμένα τιμολόγια, τοπικά έργα υποδομής) για τους κατοίκους και τις παραγωγικές δραστηριότητες που γειτνιάζουν με τα έργα.

Πηγή: Αριστερό Ρεύμα, δημοσίευμα για το αιολικό πάρκο Μενοικίου (2025).

- **Χωροθέτηση νέων έργων ΑΠΕ εκτός περιοχών Natura και ευαίσθητων οικοτόπων, με προηγούμενη ουσιαστική διαβούλευση των τοπικών κοινοτήτων.**
- Θεσμοθέτηση δεσμευτικών αντισταθμιστικών οφελών προς τους Δήμους και τους κατοίκους (μειωμένα τιμολόγια ρεύματος, χρηματοδότηση τοπικών έργων) από κάθε νέο σταθμό ΑΠΕ.
- Στήριξη μικρής κλίμακας Ενεργειακών Κοινοτήτων, ώστε τα οφέλη της πράσινης μετάβασης να παραμένουν στην τοπική οικονομία.

14. Διασυνοριακή Συνεργασία με τη Βουλγαρία

Η Δράμα συνορεύει με τη Βουλγαρία μέσω του συνοριακού σταθμού της Εξοχής, μια πραγματικότητα που συχνά αντιμετωπίζεται μόνο ως στοιχείο γεωγραφικής απομόνωσης. Τα στοιχεία δείχνουν, ωστόσο, ότι πρόκειται για δίοδο με ουσιαστική και αυξανόμενη κίνηση: το ενδεκάμηνο του 2024 πέρασαν από την Εξοχή 378.879 οχήματα, έναντι 360.019 για ολόκληρο το 2023, αύξηση που αντικατοπτρίζει την ευρύτερη ενίσχυση της κίνησης και του εμπορίου μεταξύ Ελλάδας και Βουλγαρίας.

Το ευρωπαϊκό πρόγραμμα διασυνοριακής συνεργασίας Interreg V-A «Ελλάδα-Βουλγαρία» διαθέτει συνολικό προϋπολογισμό άνω των 129,6 εκατ. ευρώ (εκ των οποίων 110,2 εκατ. από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης) για έργα διασυνοριακής προσβασιμότητας, επιχειρηματικών δικτύων και τουριστικής-πολιτισμικής προβολής: πόρους στους οποίους η Δράμα έχει άμεση πρόσβαση λόγω της θέσης της.

Πηγές: Πρωτόθεμα (ΙΝΣΕΤΕ στοιχεία, 6/2/2025)· ΕΣΠΑ 2014-2020, Πρόγραμμα Interreg V-A Ελλάδα-Βουλγαρία.

Αντί να αντιμετωπίζεται ως «τελευταίος σταθμός» πριν τα σύνορα, η Δράμα θα μπορούσε να αναδειχθεί σε πύλη διασυνοριακού εμπορίου, τουρισμού και συνεργασίας, αξιοποιώντας ήδη υπάρχοντα ευρωπαϊκά κονδύλια, αντί να αναμένει μόνο εθνική χρηματοδότηση.

- **Πλήρης 24ωρη λειτουργία του συνοριακού σταθμού Εξοχής και αναβάθμιση των υποδομών του, αξιοποιώντας πόρους του Interreg Ελλάδα-Βουλγαρία.**
- Κοινά διασυνοριακά προγράμματα προβολής τουρισμού και εμπορικών ανταλλαγών με τις όμορες βουλγαρικές περιφέρειες.

15. Διαρροή Εξειδικευμένου Προσωπικού (Brain Drain)

Πέρα από τη γενική φυγή νέων προς τα αστικά κέντρα, η Δράμα χάνει και έναν πιο συγκεκριμένο πληθυσμό: ανθρώπους στους οποίους η ίδια η κοινωνία έχει επενδύσει, όπως γιατρούς, μηχανικούς και εκπαιδευτικούς, οι οποίοι μετά τις σπουδές τους δεν επιστρέφουν στον τόπο καταγωγής τους. Σε εθνικό επίπεδο, περίπου ένα εκατομμύριο Έλληνες εγκατέλειψαν τη χώρα από το 2010 έως το 2022, με το 60% να ανήκει στην πιο παραγωγική ηλικιακή ομάδα των 25-44 ετών. Το τελευταίο διάστημα καταγράφεται μια εθνική τάση «brain gain»: το 2023-2024 οι επαναπατρισμοί ξεπέρασαν, για πρώτη φορά τα τελευταία χρόνια, τις αναχωρήσεις (π.χ. το 2024, 32.141 αναχωρήσεις έναντι 51.993 επιστροφών).

Η τάση αυτή, ωστόσο, δεν είναι εγγυημένη για την περιφέρεια: οι επιστροφές συνδέονται κυρίως με επαγγελματικές ευκαιρίες σε μεγάλα αστικά κέντρα, όχι με έναν συστηματικό σχεδιασμό προσέλκυσης επιστημόνων σε νομούς όπως η Δράμα. Χωρίς στοχευμένη πολιτική, ο νομός κινδυνεύει να μείνει εκτός της εθνικής αυτής ανάκαμψης.

Πηγές: ΟΟΣΑ, μελέτη για τη διασπορά (2026)· Wealthyhood.gr· Business Daily, 1/3/2026.

- **Τοπικά προγράμματα προσέλκυσης αποφοίτων (γιατρών, μηχανικών, εκπαιδευτικών) με κίνητρα στέγασης και επαγγελματικής αποκατάστασης στη Δράμα, συμπληρωματικά της εθνικής πρωτοβουλίας «Rebrain Greece».**
- Σύνδεση τοπικών επιχειρήσεων και δημόσιων φορέων με απόφοιτους της περιοχής που βρίσκονται στο εξωτερικό, μέσω δικτύων διασποράς.

16. Καθολική Απομόνωση και Αδιαφορία της Πολιτείας

Πέρα από κάθε επιμέρους ζήτημα, το βαθύτερο πρόβλημα που διατρέχει όλο αυτό το υπόμνημα είναι ένα: η καθολική απομόνωση του νομού Δράμας και η διαχρονική αδιαφορία της κεντρικής πολιτείας απέναντί του. Δεν πρόκειται για μεμονωμένες παραλείψεις, αλλά για ένα επαναλαμβανόμενο μοτίβο σε κάθε τομέα που εξετάστηκε: το οδικό έργο προς την Εγνατία που καθυστερεί από το 2019, τα πανεπιστημιακά τμήματα που υποστελεχώνονται και τελικά μεταφέρονται αλλού, το νοσοκομείο που λειτουργεί με ελλείψεις προσωπικού, ο σιδηρόδρομος που υποβαθμίστηκε χωρίς αντιστάθμισμα, τα ευρωπαϊκά κονδύλια του Interreg που παραμένουν αναξιοποίητα, και οι ορεινοί οικισμοί που περιμένουν ακόμη σταθερό ίντερνετ και τακτική συγκοινωνία.

Ο νομός Δράμας δεν ζητά εξαιρέσεις ή προνόμια. Ζητά αυτό που κάθε πολίτης δικαιούται: έγκαιρη υλοποίηση όσων έχουν ήδη αποφασιστεί, ίση μεταχείριση στην κατανομή δημόσιων επενδύσεων, και μια πολιτεία που να μην αντιμετωπίζει την περιφέρεια ως δευτερεύουσα προτεραιότητα.

Αυτή η διαπίστωση δεν είναι απαισιόδοξη, αλλά συμπερασματική. Συνοψίζει γιατί τα δεκαπέντε ζητήματα που προηγήθηκαν δεν είναι τυχαία ή άσχετα μεταξύ τους, αλλά όψεις του ίδιου ελλείμματος πολιτικής βούλησης. Η αλλαγή αυτής της κατάστασης δεν απαιτεί νέες μελέτες ή νέους θεσμούς, απαιτεί απόφαση και συνέπεια στην υλοποίηση.

- **Θεσμοθέτηση τακτικού, δημόσιου απολογισμού προόδου των έργων και κονδυλίων που αφορούν τη Δράμα, ώστε η πρόοδος (ή η απουσία της) να είναι διαφανής και ελέγξιμη.**
- Ορισμός συντονιστή σε επίπεδο Πολιτείας για τα κρίσιμα έργα υποδομής του νομού, με άμεση αναφορά και λογοδοσία.
- Ετήσια συνάντηση αξιολόγησης μεταξύ των τοπικών φορέων της Δράμας και της κεντρικής κυβέρνησης, με συγκεκριμένο ημερήσιο πρόγραμμα και μετρήσιμους στόχους.

ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΣΤΗ ΛΥΣΗ

Το Κόστος της Αδράνειας: Ένα Παράδειγμα Αντιστροφής

Η αδράνεια έχει κόστος, όχι μόνο η δράση. Κάθε χρόνος καθυστέρησης στην ολοκλήρωση βασικών έργων μεταφράζεται σε λιγότερους κατοίκους, μικρότερη φορολογική βάση, σχολεία που κλείνουν λόγω έλλειψης μαθητών και επιχειρήσεις που δεν βρίσκουν προσωπικό ή πελατεία. Αντίθετα, η εμπειρία δείχνει ότι η τάση μπορεί να αντιστραφεί: στην απογραφή του 2021, η μοναδική περιφέρεια της χώρας που κατέγραψε αύξηση πληθυσμού ήταν τα Ιόνια Νησιά, με άνοδο 5% έναντι μείωσης 3,5% στον εθνικό μέσο όρο.

Η περίπτωση των Ιονίων Νήσων συνδέεται με συνδυασμό παραγόντων: τουριστική ανάπτυξη, βελτιωμένη προσβασιμότητα (αεροδρόμια, ακτοπλοϊκές συνδέσεις) και ισχυρή αγορά ακινήτων. Δείχνει ότι η δημογραφική αντιστροφή δεν είναι ουτοπία, αλλά συνάρτηση συγκεκριμένων πολιτικών επιλογών.

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή Πληθυσμού-Κατοικιών 2021.

Η Δράμα διαθέτει τα δικά της συγκριτικά πλεονεκτήματα (φυσικό περιβάλλον, οινοπαραγωγή, πρωτογενής τομέας, πολιτισμικοί θεσμοί) που, με αντίστοιχη στρατηγική προσβασιμότητας και επενδύσεων, θα μπορούσαν να παίζουν ανάλογο ρόλο.

Υπάρχοντα Χρηματοδοτικά Εργαλεία: Το Ζητούμενο είναι η Υλοποίηση

Τα αιτήματα αυτού του υπομνήματος δεν προϋποθέτουν την εφεύρεση νέων χρηματοδοτικών εργαλείων· τα περισσότερα υπάρχουν ήδη και αναμένουν ταχύτερη και πληρέστερη αξιοποίηση.

- **Το εγκεκριμένο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Περιφερειακό Πρόγραμμα «Ανατολική Μακεδονία - Θράκη 2021-2027», μέρος του ΕΣΠΑ, χρηματοδοτεί ήδη έργα υποδομών, ενίσχυσης επιχειρήσεων και έρευνας-καινοτομίας στην περιοχή.**
- Στο πλαίσιο αυτό έχει ήδη ενταχθεί, για παράδειγμα, έργο υγειονομικής αναβάθμισης του Γενικού Νοσοκομείου της Π.Ε. Δράμας, απόδειξη ότι οι πόροι υπάρχουν, αλλά η υλοποίηση πρέπει να επιταχυνθεί και να επεκταθεί.
- Το πρόγραμμα Interreg Ελλάδα-Βουλγαρία (άνω των 129,6 εκατ. ευρώ) παραμένει σε μεγάλο βαθμό αναξιοποίητο για τη Δράμα σε σχέση με άλλες παραμεθόριες περιοχές της Θράκης.
- Το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και τα εθνικά προγράμματα δημοσίων επενδύσεων μπορούν να στηρίζουν το οδικό έργο Δράμας-Αμφίπολης-Εγνατίας, εφόσον δοθεί πολιτική προτεραιότητα.

Το ζητούμενο, συνεπώς, δεν είναι μόνο νέα χρηματοδότηση, αλλά πολιτική βούληση, συντονισμός και ταχύτητα στην υλοποίηση όσων έχουν ήδη σχεδιαστεί.

Συμπεράσματα και Συγκεκριμένα Αιτήματα

Τα ζητήματα που παρουσιάστηκαν δεν λειτουργούν μεμονωμένα, αλλά αλληλοτροφοδοτούνται: η οδική απομόνωση αποθαρρύνει επενδύσεις, η απουσία επενδύσεων περιορίζει τις ευκαιρίες εργασίας, η έλλειψη ευκαιριών οδηγεί σε φυγή νέων, και η φυγή νέων επιδεινώνει το δημογραφικό πρόβλημα. Ζητούμε συγκεκριμένα από τη Βουλή και την Πολιτεία:

1. Δεσμευτικό, δημόσιο χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης του οδικού άξονα Δράμας-Αμφίπολης-Εγνατίας και του κάθετου άξονα E-61, χωρίς περαιτέρω αναβολές.
2. Αυστηρή χωροθέτηση φωτοβολταϊκών πάρκων εκτός καλλιεργήσιμης γης υψηλής παραγωγικότητας, με υποχρεωτική πρόβλεψη αποθηκευτικών υποδομών.
3. Εκπόνηση τοπικού σχεδίου προστασίας και αξιοποίησης των υδάτινων πόρων του νομού, ενόψει της κλιματικής αλλαγής.
4. Ενίσχυση του Δασαρχείου Δράμας και αυστηρή επιβολή κυρώσεων κατά της παράνομης ή υπερβαίνουσα τα όρια υλοτομίας σε προστατευόμενες δασικές ζώνες.
5. Διαφανή δημοσίευση στοιχείων φορολογικής συνεισφοράς ανά νομό, ως βάση για δικαιότερη κατανομή επενδύσεων σε υποδομές.
6. Ενίσχυση των πανεπιστημιακών τμημάτων της Δράμας με μόνιμο διδακτικό προσωπικό και δημιουργία φοιτητικής στέγης, ώστε να διασφαλιστεί η παραμονή τους στην πόλη.
7. Στοχευμένα κονδύλια, μέσα από το ήδη εγκεκριμένο Πρόγραμμα «Ανατολική Μακεδονία-Θράκη 2021-2027», για αρδευτικά έργα και καινοτομία στον πρωτογενή τομέα.
8. Κίνητρα στέγασης, απασχόλησης και οικογενειακής στήριξης για νέους στην περιφέρεια, ως άμεση απάντηση στο δημογραφικό πρόβλημα.
9. Επένδυση σε ψηφιακές υποδομές (τηλεϊατρική, τηλεργασία, γεωργία ακριβείας) που αξιοποιούν την τεχνολογία για την άμβλυνση της γεωγραφικής απομόνωσης.
10. Ένταξη των ορεινών οικισμών της Δράμας στα προγράμματα υπερυψηλής ευρυζωνικότητας, ως προϋπόθεση για κάθε ψηφιακή λύση.
11. Ανάπτυξη ΑΠΕ εκτός προστατευόμενων περιοχών, με δεσμευτικά αντισταθμιστικά οφέλη για τις τοπικές κοινωνίες.
12. Πλήρης αξιοποίηση του προγράμματος Interreg Ελλάδα-Βουλγαρία και αναβάθμιση του συνοριακού σταθμού Εξοχής.
13. Τοπικά κίνητρα προσέλκυσης και παραμονής εξειδικευμένου προσωπικού (γιατρών, μηχανικών, εκπαιδευτικών), για την αντιμετώπιση της διαρροής επιστημονικού δυναμικού.
14. Στρατηγική προβολή και αξιοποίηση του τουριστικού-πολιτισμικού αποθέματος της περιοχής, κατά το πρότυπο περιοχών που κατάφεραν να αντιστρέψουν την πληθυσμιακή τους πορεία.
15. Θεσμοθέτηση τακτικού, διαφανούς απολογισμού προόδου των έργων και κονδυλίων της Δράμας, με ορισμό συντονιστή σε επίπεδο Πολιτείας και ετήσια συνάντηση λογοδοσίας με τους τοπικούς φορείς.

Η Δράμα αποτελεί μικρογραφία των προκλήσεων που καλείται να αντιμετωπίσει σήμερα ολόκληρη η ελληνική περιφέρεια. Η αντιμετώπιση των τοπικών προβλημάτων της μπορεί να αποτελέσει, ταυτόχρονα, παράδειγμα για μια ευρύτερη εθνική στρατηγική κατά της ερήμωσης της υπαίθρου.

Πηγές

• Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ): Απογραφή Πληθυσμού-Κατοικιών 2021, Στοιχεία Εκτιμώμενου Πληθυσμού 1/1/2025, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Έρευνα Χρήσης ΤΠΕ 2025.

• Eurostat: στατιστικά ανεργίας νέων, NEET και κινδύνου φτώχειας/κοινωνικού αποκλεισμού 2025.

• Εγνατία Οδός Α.Ε.: στοιχεία για τον κάθετο άξονα E-61 Σέρρες-Δράμα-Καβάλα.

• Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

• Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης: Στρατηγική για την Αγροτική Ανάπτυξη· Περιφερειακό Πρόγραμμα «Ανατολική Μακεδονία - Θράκη 2021-2027» (ΕΣΠΑ)· Πρόγραμμα Interreg V-A Ελλάδα-Βουλγαρία.

• Δήμος Δράμας: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2014-2019 (στοιχεία γεννήσεων-θανάτων ανά έτος).

- Energymag.gr, Υπαιθρος Χώρα, CNN Greece: δημοσιεύματα για φωτοβολταϊκά πάρκα στη Δράμα (2022-2024).
 - Dasarxeio.com, Εφημερίδα των Συντακτών: δημοσιεύματα για υλοτομία στη Δράμα (2026).
 - Ipaidia.gr: στοιχεία ΑΑΔΕ για φορολογική παραβατικότητα ανά νομό (2025)· IOBE, μελέτη κλάδου αποσταγμάτων (2026).
 - Ιατρικός Σύλλογος Αθηνών (ΙΣΑ)· ΟΟΣΑ, μελέτη για την ελληνική διασπορά (2026).
 - Ookla Speedtest Global Index (Ιανουάριος 2026).
 - Τοπικός και εθνικός Τύπος: Χρονικά της Δράμας, Πρωινός Τύπος, Ypodomes.com, Reporter.gr, in.gr, Newmoney.gr, Documento, Τα Νέα, Ξυράφι, Πρωτόθεμα, Business Daily, Αριστερό Ρεύμα, Mononews, HealthStat, Capital.gr, Wealthyhood (2022-2026).
-

Έφηβος Βουλευτής Π.Ε. Δράμας

Τηλ.: